

BÌNH LUẬN VỀ ĐỀ XUẤT CỦA BỘ TÀI CHÍNH GIẢM THUẾ MÔI TRƯỜNG ĐỐI VỚI XĂNG DẦU

TS. Nguyễn Quốc Việt

Phó viện trưởng

Viện Nghiên cứu Kinh tế và
chính sách VEPR

PGS. TS. Nguyễn Văn Hiệu

Phó trưởng khoa Tài Chính Ngân

Hàng thuộc Trường Đại học
Kinh tế - Đại học Quốc Gia Hà Nội

Ms. Đỗ Thị Hồng Thắm

Viện nghiên cứu Kinh tế và

Chính Sách VEPR

No 20. March 8, 2022

Gần đây, giá xăng dầu tăng mạnh theo giá nhiên liệu thế giới, là nguyên nhân chính khiến CPI tháng 2 tăng 1% so với tháng trước và cao hơn 1,2% so với cuối năm 2021. Trong bối cảnh xăng dầu tăng cao, quỹ bình ổn xăng dầu không còn dư địa để hỗ trợ, nên việc đề xuất giảm thuế môi trường 1000 đồng trên mỗi lít xăng cũng không tác động quá nhiều tới việc giảm CPI và khó đạt được mục tiêu kiềm chế lạm phát, hỗ trợ phục hồi tăng trưởng, giảm khó khăn cho người dân và doanh nghiệp. Do đó, Chính phủ nên cân nhắc xem xét giảm thêm thuế nhập khẩu và/hoặc tạm miễn thuế tiêu thụ đặc biệt đến 31/12/2022. Lý do quan trọng là so với việc giảm một mức cố định, việc giảm/miễn các loại thuế tính trên tỷ lệ % giá thành sẽ đảm bảo tính linh hoạt và khả năng tác động hơn so với mức giảm cố định mà Bộ tài chính đang đề xuất.

Hiện nay mỗi lít xăng, dầu bán ra đang chịu 4 loại thuế, bao gồm: Thuế giá trị gia tăng (VAT, 10%), thuế nhập khẩu (10%), thuế tiêu thụ đặc biệt (10%) và thuế bảo vệ môi trường (với xăng E5RON92 là 3.800 đồng, xăng RON95 là 4.000 đồng, dầu diesel là 2.000 đồng.) Như vậy, ước tính, bình quân thuế, phí hiện chiếm khoảng 42-43% đối với xăng và 21-27% đối với dầu.

Theo tính toán của nhiều chuyên gia kinh tế, khi giá xăng dầu tăng 10% thì chỉ số CPI (chỉ số giá tiêu dùng) tăng khoảng 0,36 điểm phần trăm và tăng trưởng sẽ bị ảnh hưởng với xu hướng giảm khoảng 0,5%. Tổng chi phí sản xuất của toàn nền kinh tế thì chi phí xăng dầu chiếm khoảng 3,52%, và ga khoảng 1,45%. Điều này phản ánh tác động rất mạnh của biến động giá xăng dầu tới nền kinh tế. Bảng dưới cho thấy sự tác động của tăng/giảm giá dầu quốc tế đến giá xăng trong nước từ đó tác động đến chỉ số lạm phát:

Bảng Tốc độ tăng/giảm giá xăng dầu và chỉ số giá tiêu dùng bình quân các năm (%)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Giá dầu Brent bình quân	-45.6	-17.4	20.74	31.3	-10.28	-33.88
Giá xăng dầu trong nước bình quân	-24.77	-15.95	15.49	15.25	-3.14	-23.03
Đóng góp của giá xăng dầu đến chỉ số CPI chung	-0.9	-0.66	0.64	0.63	-0.15	-0.83
CPI bình quân	0.63	2.66	3.53	3.54	2.79	3.23

Nguồn: Tổng cục thống kê Việt Nam

Trong nghị quyết 01-NQ/CP về nhiệm vụ giải pháp chủ yếu thực hiện Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội và dự toán ngân sách nhà nước năm 2022, Chính phủ đã đặt ra mục tiêu tốc độ tăng tổng sản phẩm trong nước đạt khoảng 6-6,5%; tốc độ tăng CPI bình quân khoảng 4%. Nghị quyết 01 của CP ban hành ngay đầu năm 2022 nên được soạn thảo dựa trên các yếu tố đầu vào của nền kinh tế vào thời điểm cuối năm 2021, với giả định rằng nền kinh tế sẽ phục hồi trong điều kiện thích ứng linh hoạt, chuyển trạng thái bình thường mới với dịch bệnh Covid-19 cùng với độ tiêm phủ vắc xin đã đạt mức cao.

Từ đầu năm 2022, giá xăng dầu được điều chỉnh trong 5 đợt và tính từ ngày

25/12/2021 đến lần tăng giá gần nhất (1/3/2022), làm cho giá xăng A95 tăng 3,537 đồng/lít, giá xăng E5 tăng 3,521 đồng/lít và lên đến 26.830 đồng (mức cao nhất từ trước đến nay).

Mức tăng giá sau 5 đợt tăng này đã ảnh hưởng không nhỏ tới tính toán ban đầu khi dự thảo các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội trong NQ01 của Chính phủ. Bên cạnh đó, trong bối cảnh căng thẳng Nga - Ukraine diễn biến phức tạp, giá xăng dầu thế giới có thể tiếp tục tăng thêm, tác động tiêu cực đến giá bán xăng dầu trong nước. Do đó, việc cân nhắc giảm các loại thuế trong cơ cấu giá xăng dầu là rất cần thiết để bình ổn giá xăng dầu trong nước, góp phần ổn định kinh tế vĩ mô và phục hồi kinh tế trong năm 2022.

GIẢI PHÁP ĐỀ XUẤT MỚI CỦA BỘ TÀI CHÍNH TRONG NĂM 2022

Ngày 3/3/2022, Bộ Tài chính có công văn số 2068/BTC-CST gửi các bộ, ban, cơ quan thuộc Chính phủ, Hiệp hội xăng dầu xin ý kiến đối với dự thảo Nghị quyết về mức thuế bảo vệ môi trường đối với xăng, dầu, mỡ nhờn đến hết ngày 31/12. Theo đó, Bộ Tài chính dự kiến đề xuất điều chỉnh giảm mức thuế bảo vệ môi trường từ 500 - 1.000 đồng/lít/kg đối với 6 loại hàng hóa xăng, dầu và mỡ nhờn.

Xin bình luận về đề xuất trên của Bộ Tài chính dự trên những phân tích trên của chúng tôi và thực tế biến động giá xăng dầu thế giới và Việt nam trong năm 2022

Như phân tích trên, từ cuối năm 2021 tới tháng 3/2022 dầu Brent tăng 38% (từ 80\$-112\$) khiến giá xăng tăng từ đầu năm trung bình khoảng 20% so với trung bình năm 2021. Do vậy, VEPR tính toán rằng đóng góp của tăng giá xăng từ đầu năm 2022 đến chỉ số CPI chung là khoảng 0.8%. Tuy nhiên, theo nhiều dự báo thế giới, giá dầu Brent đến cuối năm 2022 có thể tăng lên đến 150\$ (mức tăng trung bình 45% trong năm 2022) kéo theo giá xăng trong nước cũng sẽ tăng khoảng 40% trung bình năm 2022 và vì thế sẽ có thể tác động làm CPI tăng 1.6%.

Với những tính toán của VEPR, nếu chỉ giảm tối đa theo đề xuất của Bộ Tài chính là 1.000 đồng từ thuế bảo vệ môi trường với mặt hàng xăng (so với mức giá xăng tăng từ đầu năm là khoảng hơn 3.500 đồng), thì chỉ có thể làm giảm 0.15 điểm phần trăm và do vậy tác động của giá

xăng hiện tại lên CPI vẫn cao là khoảng 0.65 điểm phần trăm. Nhưng nếu như dự báo về mức giá xăng dầu thế giới còn tiếp tục tăng như phân tích ở trên, thì tỷ lệ ảnh hưởng của việc giảm 1.000 đồng trên mỗi lít xăng càng ít ý nghĩa với tác động giá xăng chung bình của năm 2022 lên CPI sẽ là khoảng 1,6%. Cho nên việc đề xuất giảm thuế như vậy trong tình hình hiện nay cũng không tác động quá nhiều tới việc giảm CPI và khó đạt được mục tiêu kiềm chế lạm phát, hỗ trợ phục hồi tăng trưởng, giảm khó khăn cho người dân và doanh nghiệp.

Nhiều quan điểm cho rằng, việc giảm quá nhiều thuế/phí xăng dầu có thể ảnh hưởng đến nguồn thu NSNN. Tuy nhiên, thực tế là nguồn thu từ dầu thô từ đầu năm cho đến nay tăng hơn 2 lần so với cùng kỳ (do giá xuất khẩu dầu thô tăng).

Do vậy, nếu nguồn thu từ các loại thuế,

phí cố định trên giá xăng dầu có bị giảm do các chính sách điều tiết mới, thì sẽ được cân đối một phần bởi nguồn thu từ dầu thô xuất khẩu. Việt nam vừa nhập khẩu xăng dầu nhưng lại là nước xuất khẩu dầu thô nên khá trung lập về nguồn thu. Do đó, kết quả là trong 2 tháng đầu năm cũng cho thấy, nguồn thu ngân sách vẫn tăng mạnh và vượt so với dự toán đã được đề ra.

ĐỀ XUẤT CHÍNH SÁCH CỦA VEPR

Bên cạnh việc giảm cố định 1.000 đồng từ thuế bảo vệ môi trường thì nên cân nhắc giảm thêm thuế nhập khẩu và/hoặc tạm miễn thuế tiêu thụ đặc biệt đến 31/12/2022. Lý do quan trọng là so với việc giảm một mức cố định, việc giảm/miễn các loại thuế tính trên tỷ lệ % giá thành sẽ đảm bảo tính linh hoạt và khả năng tác động tới các yếu tố vĩ mô của nền kinh tế hơn so với mức giảm cố định mà Bộ tài chính đang đề xuất.